Lieta Nr.6-800506-16

SKA-1548/2016

L Ē M U M S

Rīgā 2016.gada 21.decembrī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnesis A.Guļāns

tiesnese Dz.Amerika

tiesnese V.Kakste

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2016.gada 21.septembra lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt pieteikumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējam /pers. A/ ar ātruma mērīšanas iekārtu konstatēts pārkāpums, par kuru atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā 149.^{8}panta otrajā daļā, un pieņemts lēmums par naudas soda 10 Ls (14,23 *euro*) uzlikšanu. Uzliktais naudas sods noteiktajā termiņā un kārtībā netika samaksāts, tādēļ lēmums par piespiedu izpildi bija nodots zvērinātam tiesu izpildītājam. Zvērināts tiesu izpildītājs vērsās pie pieteicēja darba devēja, lai tiktu veikti ieturējumi no pieteicēja darba samaksas un tai pielīdzinātajiem maksājumiem.

Nepiekrītot lēmumam par piespiedu izpildi, pieteicējs vērsās Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Satiksmes drošības pārvaldē. Pārvalde sniedza atbildi, ka lēmuma nodošana piespiedu izpildei ir notikusi atbilstoši normatīvajam regulējumam.

Pieteicējs ar sūdzību par lēmumu par piespiedu izpildi vērsās pie Valsts policijas priekšnieka. Nesaņemot atbildi, pieteicējs vērsās pie Iekšlietu ministra ar sūdzību par Valsts policijas priekšnieka rīcību, nesniedzot atbildi uz pieteicēja sūdzību. Iekšlietu ministrija pieteicēja sūdzību pārsūtīja Valsts policijai atbildes sniegšanai.

Valsts policija pieteicējam sniedza atbildi, norādot, ka bija reģistrētas divas pieteicēja sūdzības par lēmumu par piespiedu izpildi, kas satura ziņā bija identiskas agrāk saņemtajai sūdzībai, uz ko jau tika atbildēts. Pieteicējam tika izskaidrots, ka viņa sūdzība tiek atstāta bez izskatīšanas saskaņā ar Iesniegumu likuma 7.panta pirmās daļas 5.punktu. Tā kā no pieteicēja iesnieguma satura bija saprotams, ka minēto atbildi pieteicējs nav saņēmis, tā tika nosūtīta atkārtoti. Izvērtējot atbildi, Valsts policija secināja, ka tajā iekļautais pamatojums ir pareizs un pietiekams, kā arī atbilstošs normatīvo aktu prasībām.

[2] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu un faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2016.gada 21.septembra lēmumu atteikts pieņemt pieteikumu, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu, jo lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā. Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Pieteicējs nav apmierināts ar Valsts policijas un Iekšlietu ministrijas rīcību, skatot jautājumu par viņam uzliktā soda administratīvā pārkāpuma lietā piespiedu izpildi.

[3.2] Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā.

Tiesības uz taisnīgu tiesu ietver arī tiesības uz brīvu pieeju tiesai. Tomēr tiesības uz brīvu pieeju tiesai nav absolūtas un, īstenojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā garantētās tiesības uz taisnīgu tiesu, personai ir jāievēro arī citi priekšnoteikumi, kas paredzēti likumos (pieteikuma pieļaujamības nosacījumi).

Administratīvā tiesa nodrošina privātpersonas tiesību aizsardzību vienīgi tai ar likumu nodotajās lietās. Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmā daļa nosaka administratīvā procesa tiesā būtību, proti, tā ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, kā arī privātpersonas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošana un no publisko tiesību līguma izrietošo strīdu izskatīšana. Administratīvā procesa likuma 184.pantā minēts, kas var būt pieteikuma priekšmets administratīvajā tiesā. Pieteikuma priekšmets var būt saistīts ar administratīvo aktu, faktisko rīcību, publiski tiesisko attiecību konstatēšanu vai publisko tiesību līgumu.

[3.3] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 5.punktam administratīvais akts nav lēmums, kas pieņemts lietvedībā administratīvā pārkāpuma lietā.

Iestādes faktiskajai rīcībai ir jāatbilst tām pašām pazīmēm, kurām atbilst administratīvais akts, taču iestādes faktiskā rīcība ir vērsta uz faktisku, nevis tiesisku seku radīšanu privātpersonai. Ievērojot Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 5.punktā noteikto, ka administratīvā pārkāpuma lietvedībā pieņemts lēmums nav administratīvais akts, arī iestādes rīcība administratīvā pārkāpuma lietvedībā nav iestādes faktiskā rīcība Administratīvā procesa likuma izpratnē. Neatkarīgi no izvēlētā prasījuma formulējuma pieteicējs pēc būtības lūdz tiesu vērtēt tādas Valsts policijas un Iekšlietu ministrijas darbības, kas veiktas administratīvā pārkāpuma lietvedības ietvaros. Valsts policija, izskatot pieteicēja iesniegumus administratīvā pārkāpuma lietā, konkrēti attiecībā uz administratīvā pārkāpuma soda izpildi, nerīkojas kā valsts pārvaldes iestāde administratīvi tiesiskajās attiecībās, bet gan kā institūcija, kuru likumdevējs Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 214.pantā pilnvarojis izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas. Tāpat likumdevējs Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa V sadaļā noteicis īpašu kārtību lēmumu izpildei par administratīvo sodu uzlikšanu, tostarp kompetentās institūcijas, un administratīvās tiesas starp tām nav. Līdz ar to administratīvā pārkāpuma lietā pieņemta lēmuma vai rīcības pārskatīšana par administratīvā soda piespiedu izpildi nav administratīvo tiesu kompetencē.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmumu pieteicējs iesniedza blakus sūdzību, kurā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Pieteicējs lūdz izskatīt blakus sūdzību mutvārdu procesā.

[4.2] Tiesa kļūdaini interpretējusi un piemērojusi Administratīvā procesa likuma normas. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss neparedz faktiskās rīcības izskatīšanas procesu, tādēļ tā ir pārbaudāma Administratīvā procesa likuma ietvaros.

[4.3] Pieteicējs pārsūdz tiesneša lēmumu arī daļā par valsts nodevas atmaksu 50% apmērā.

Motīvu daļa

[5] Administratīvā procesa likuma 322.panta otrajā daļā paredzēts, ka blakus sūdzību izskata rakstveida procesā. Savukārt atbilstoši minētā likuma 112.[1]panta trešajai daļai, ja lieta izskatāma rakstveida procesā, tiesa pēc sava ieskata atsevišķas procesuālās darbības veikšanai vai procesuālā jautājuma izlemšanai var noteikt tiesas sēdi.

Konkrētajā gadījumā izšķirams procesuāls jautājums par pieteikuma pieļaujamību. Pieteikuma pamatojums un lietas apstākļi ir skaidri un nav sarežģīti, tādēļ Augstākā tiesa neredz lietderību blakus sūdzības izskatīšanai mutvārdu procesā.

[6] Augstākā tiesa atzīst, ka rajona tiesas tiesneša lēmuma pamatojums par to, ka lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā, ir pareizs un pilnībā pietiekams, tāpēc saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 286.panta trešo daļu tam pievienojas.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 125.panta otras daļas 1.punktu pusi no samaksātās valsts nodevas atmaksā, ja tiesnesis atsakās pieņemt pieteikumu.

Konkrētajā gadījumā pirmās instances tiesas tiesnesis atteicies pieņemt pieteicēja pieteikumu, tādēļ pamatoti lēmis par to, ka pieteicējam ir atmaksājama puse no samaksātas valsts nodevas, proti 14,23 *euro*.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 1.punktu un 324.panta pirmo daļu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

Atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2016.gada 21.septembra lēmumu, bet /pers. A/ blakus sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis A.Guļāns

Tiesnese Dz.Amerika

Tiesnese V.Kakste